

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Код і найменування спеціальності, тип і назва освітньої програми	201 Агрономія Освітньо-професійна програма Агрономія
Курс, семестр	3 курс, 5 семестр
Трудомісткість	Загальна кількість годин – 120 год. Кількість кредитів – 4,0.
Мова(и) викладання	Державна
ІНІ / факультет, кафедра	Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології, Кафедра селекції, насінництва і генетики
Контактні дані розробника(ів)	Баган Алла, кандидат с.-г. наук, доцент, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики, e-mail: alla.bagan@pdaa.edu.ua , Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/bagan-alla-vasylivna
Статус навчальної дисципліни	Вибіркова фахова
Передумови для вивчення навчальної дисципліни (за потреби)	За структурно-логічною схемою відповідно ОПП Агрономія: Ботаніка, Генетика.
Компетентності	<i>Загальні:</i> ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності. <i>Фахові:</i> ФК 2. Здатність вирощувати, розмножувати сільськогосподарські культури та здійснювати технологічні операції з первинної переробки і зберігання продукції. ФК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних із вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.
Результати навчання	РН 11. Проектувати й організовувати технологічні процеси вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур відповідно до встановлених вимог. РН 12. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.
Мета вивчення навчальної дисципліни	Сформувати основні поняття систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; підбирати сортимент сільськогосподарських культур; аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур; розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою

	отримання високоякісної сільськогосподарської продукції та застосовувати їх у професійної діяльності.
Програма навчальної дисципліни	Тема 1. Роль сорту в інтенсифікації землеробства Тема 2. Правова охорона сортів рослин Тема 3. Ринок сортів та насіння в Україні Тема 4. Сортознавство пшениці Тема 5. Сортознавство зернових культур Тема 6. Сортознавство зернобобових культур Тема 7. Сортознавство круп'яних культур Тема 8. Сортознавство кукурудзи, соняшнику і картоплі
Методи навчання	- словесні (лекція, розповідь, пояснення); - наочні (ілюстрування, спостереження); - практичні (лабораторні роботи, робота з навчально-методичною літературою); - мультимедійні (використання мультимедійних презентацій); - методи усного контролю (опитування, доповідь); - методи письмового контролю (контрольна робота, самостійна робота).
Стратегія оцінювання результатів навчання	<i>Форми поточного контролю:</i> опитування, виконання лабораторних робіт, виконання завдань самостійної роботи (контрольна робота). <i>Форма семестрового контролю:</i> залік.
Оцінювання результатів навчання	Наведені у Додатку до силабусу
Політика навчальної дисципліни	<i>Академічна доброчесність:</i> Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та семестрового контролю результатів навчання. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів вищої освіти. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої відповідальності: повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік); повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; відрахування з Університету; попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності; скерування на додаткове навчання з питань академічної доброчесності. <i>Терміни виконання та перескладання:</i> Семестровий контроль проводиться у формі заліку. Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше, ніж межа незадовільного навчання на дату семестрового контролю. Здобувачу вищої освіти, який одержав під час екзаменаційної сесії незадовільну оцінку (FX) або не був допущений до семестрового контролю, дозволяється ліквідувати підсумкову академічну заборгованість. Ліквідація здобувачем підсумкової академічної заборгованості здійснюється згідно з графіком ліквідації підсумкової академічної заборгованості. За наявності поважних причин, що документально

підтверджені та погоджені з директором навчально-наукового інституту, здобувачам першого (бакалаврського) рівня вищої освіти працівники директорату готують розпорядження про дострокове складання екзаменаційної сесії.

Відвідування занять: Відвідування занять є обов'язковим, незалежно від форми навчання. Усі види завдань (згідно робочої програми навчальної дисципліни) повинні бути виконані. Пропуски занять повинні бути відпрацьовані. Критерієм успішного навчання здобувача вищої освіти є досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Оскарження результатів оцінювання: Після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, яка протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача, який проводив контрольний захід.

Додаткові матеріали для представлення навчальної дисципліни (за потреби)

Презентації лекцій

Рекомендовані джерела інформації

Основні

1. Методика проведення експертизи сортів рослин групи зернових на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від від 27 липня 2021р. 331 с.: <https://www.sops.gov.ua>
2. Методика проведення експертизи сортів рослин групи олійних на відмінність, однорідність і стабільність. / зі змін. та допов. від 27 жовтня 2020 р. 169 с.: <https://www.sops.gov.ua>

Допоміжні

1. Кириченко В.В., Рябчун Н.І., Єльніков М.І. Спеціальна селекція і насінництво польових культур : навчальний посібник. Харків : ІР ім. В.Я. Юр'єва НААН України, 2010. 462 с.
2. Баган А.В. Мінливість кількісних ознак пшениці ярої залежно від сортових властивостей. *Новітні агротехнології : теорія і практика: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченій 95-річчю від дня заснування Інституту біоенергетичних культур і цукрових*

буряків НААН. м. Вінниця, 21 червня 2017 р. Вінниця, 2017. С. 175–176.

3. Баган А.В., Атрихайлов О.С. Вимоги виробництва до сортів пшениці озимої. *Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсоощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. м. Дніпро, 20 листопада 2019 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2019. С. 10–11.

4. Баган А.В., Кисорець С.А. Формування урожайності кукурудзи залежно від вибору гібриду. *Стан і перспективи розробки та впровадження ресурсоощадних, енергозберігаючих технологій вирощування сільськогосподарських культур : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції*. м. Дніпро, 20 листопада 2019 р. Дніпро: ДДАЕУ, 2019. С. 12–13.

5. Баган А.В., Шакалій С.М., Барат Ю.М. Формування насінневої продуктивності нуту залежно від сорту та інокуляції насіння. *Таврійський науковий вісник*. 2020. № 111. С. 14–21. DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.111.2> URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/7701>.

6. Баган А.В., Шакалій С.М., Юрченко С.О., Головаш Л.М. Вплив сорту на вияв господарсько-цінних ознак вівса посівного. *Таврійський науковий вісник*. 2020. № 114. С. 13–19. DOI: <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2020.114.2> URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9202>.

7. Шакалій С.М., Баган А.В., Юрченко С.О. Вплив біологічних особливостей сорту на якість насіння тритикале озимого. *Економічний, організаційний та правовий механізм підтримки і розвитку підприємництва: колективна монографія*; за ред. О.В. Калашник, Х.З. Махмудова, І.О. Яснолоб. Полтава : ПП «Астроя», 2020. С. 213–219. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9069>.

Інформаційні ресурси

1. Державний реєстр сортів рослин, придатних для поширення в Україні: <https://www.sops.gov.ua>

2. Закон України «Про охорону прав на сорти рослин»: <https://zakon.rada.gov.ua>

3. Закон України «Про насіння і садивний матеріал»: <https://zakon.rada.gov.ua>

4. Насіннева асоціація України: <https://ukrseeds.org.ua>

5. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

6. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: <https://zakon.rada.gov.ua>

7. AgriAcademy: <https://agriacademy.org/courses-catalog>

8. Coursera: <https://www.coursera.org>

9. Prometheus: <https://prometheus.org.ua>

Рік введення

2023

ШКАЛА ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ*Денна форма здобуття освіти***Шкала та критерії оцінювання опитування**

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	повна змістовна відповідь за темою лекції; на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1	коротка відповідь за темою лекції, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не продемонстровано базові знання з навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
5	виконано завдання лабораторної роботи та продемонстровано повну змістовну відповідь на контрольні запитання, на високому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
4	виконано завдання лабораторної роботи та показано неповну відповідь на контрольні запитання, на достатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
3	виконано завдання лабораторної роботи та продемонстровано відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.

2	виконано завдання лабораторної роботи та показано коротку відповідь на деякі контрольні запитання, на середньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; на низькому рівні показано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1	не повністю виконано завдання лабораторної роботи, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур та уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур.
0	не виконано завдання лабораторної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни.

Шкала та критерії оцінювання самостійної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	повністю виконано завдання самостійної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
2	частково виконано завдання самостійної роботи, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1	не повністю виконано завдання самостійної роботи, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур та уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур.
0	не виконано завдання самостійної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Заочна форма здобуття освіти

Шкала та критерії оцінювання опитування

Кількість балів	Критерії оцінювання
13-15	повна змістовна відповідь за темою лекції, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
10-12	повна відповідь із незначними помилками за темою лекції, на достатньому рівні

	показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
7-9	неповна відповідь за темою лекції, на середньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
4-6	коротка відповідь за темою лекції, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; на низькому рівні продемонстровано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1-3	коротка відповідь із суттєвими помилками за темою лекції, на недостатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур та уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур.
0	відсутня відповідь та не засвоєний матеріал за темою лекції, не продемонстровано базових знань з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання виконання лабораторних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
25-30	виконано завдання лабораторної роботи та продемонстровано повну змістовну відповідь на контрольні запитання, на високому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
19-24	виконано завдання лабораторної роботи та показано неповну відповідь на контрольні запитання, на достатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
13-18	виконано завдання лабораторної роботи та продемонстровано відповідь на контрольні запитання із суттєвими помилками, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак

	сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
7-12	виконано завдання лабораторної роботи та показано коротку відповідь на деякі контрольні запитання, на середньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур; на низькому рівні показано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1-6	не повністю виконано завдання лабораторної роботи, на недостатньому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур та уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур.
0	не виконано завдання лабораторної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни

Шкала та критерії оцінювання контрольної роботи

Написання контрольної роботи і її захист складає 40 балів. Кожне питання контрольної роботи включає п'ять питань із максимальною кількістю 6 балів кожне. На захист роботи відводиться максимальна кількість – 10 балів (по 2 бали за кожне питання)

Кількість балів	Критерії оцінювання
<i>Відповіді на питання:</i>	
5-6	повністю виконано завдання контрольної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
3-4	частково виконано завдання контрольної роботи, на середньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур; на низькому рівні продемонстровано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1-2	не повністю виконано завдання контрольної роботи, на недостатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур та уміння підбирати асортимент сільськогосподарських культур.
0	не виконано завдання контрольної роботи, відсутні базові знання з навчальної дисципліни
<i>Захист контрольної роботи:</i>	
2	повна змістовна відповідь на завдання із контрольної роботи, на високому рівні продемонстровано знання із основних понять систематики, походження та

	морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
1	коротка відповідь на завдання із контрольної роботи, на недостатньому рівні показано знання із основних понять систематики, походження та морфологічних ознак сортів і гібридів сільськогосподарських культур; уміння підбирати сортимент сільськогосподарських культур; на низькому рівні продемонстровано здатність аналізувати сортові ресурси за комплексом господарсько цінних ознак для вирощування насінневого матеріалу сільськогосподарських культур та розробляти модель сорту для визначених ґрунтово-кліматичних умов вирощування з метою отримання високоякісної сільськогосподарської продукції.
0	відсутні відповіді на завдання із контрольної роботи та базові знання з навчальної дисципліни